

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Никола Христов Атанасов

Департамент по когнитивна наука и психология

Нов български университет

научно направление 3.2. Психология

относно научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.2. Психология с кандидат Пенка Христова, доктор по психология

След като разгледах приложените материали се уверих, че научната дейност на Пенка Христова съответства на количествените показатели, определени както от Минималните национални изисквания, така и от изискванията на Нов български университет за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Кандидатката представя монографичен труд , публикувана книга на английски език върху основата на защитена дисертация(Hristova, P. Does Irrelevant Information Influence Judgment. LAP Lambert Academic Publishing, 2014, ISBN: 978-3-659-50643-7), глава от научен сборник на английски език (Hristova, P. (2017) Can we think unconsciously via analogy?, In Radman Z. (Eds) Before Consciousness: In search of the Fundamentals of Mind, UK: Imprint Academic, 206-225, ISBN 9781845409203.), както и 21 публикации, самостоятелни или в съавторство, на английски и български език, от които 5 в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Цитирана е 11 пъти в реферирани и индексирани научни издания.

Монографичният труд „Несъзнаваните аналогии” (издателство на Нов български университет, 2017, ISBN: 978-954-535-998-9) е в обем 133 страници и включва 12 фигури – тоест, отговаря на формалните изисквания за съдържание и обем. Книгата представя теоретичната позиция на авторката спрямо същността на несъзнаваните аналогии като когнитивен процес. Тя застъпва тезата, че аналогиите са процес, който не зависи от наличните в работната памет ресурси и може да се изпълнява дори когато работната памет е заета с други задачи. С тази теза тя се протиповоставя на друго разпространено в съвременната когнитивна наука схващане: че аналогиите са процес от т.н. Тип 2, т.е. зависят от наличните в работната

памет ресурси, включително себерефлексивни процеси (докато процесите от Тип 1 са интуитивни). Кандидатката защитава своето становище с теоретични аргументи и анализ на данни от експериментални изследвания, включително нейни собствени (отразени в многобройни публикации, предимно на английски език, също и в списания с импакт фактор и сборници с международно участие).

По моя преценка приносите ѝ са преди всичко в това, че успява да обобщи аргументите в полза на своята теоретична позиция за аналозиите като базисен психичен процес, който може да се извършва непреднамерено и несъзнавано, да представи изследванията на други автори в подкрепа на тази позиция и да посочи по какъв начин нейните собствени изследвания допринасят за аргументирането ѝ. Тъй като въпросните приноси се разполагат в полето на най-съвременните изследвания в когнитивната наука и полемизират с един авангарден научен поток, изглежда безспорно, че ще представляват интерес за учените, които са се посветили на тази тематична област. Същевременно, благодарение на достъпния и ясен език на повествованието, книгата – както смята и авторката – може да бъде полезна на всички, които се интересуват от човешкото мислене. Според мене един важен въпрос е как може изследванията на мисленето чрез аналогии да се свържат с приложно-психологическа проблематика : например в клиничната психология е добре известно, че мисленето чрез несъзнаваните аналогии , видяно през призмата на психоаналитичната теория, е в същността на ирационалното мислене и оттам на проявите на психопатология.

Базираната върху дисертацията на кандидатката книга на английски език, главата от научен сборник, както и публикациите, споменати по-горе, отразяват различни аспекти на тематиката, обобщена в монографията. Тъй като всички те са били рецензирани, преди да бъдат публикувани и тъй като са издадени в престижни издателства и научни списания, би трябвало да приемем оценките на съответните рецензенти като удостоверение за качеството на публикациите. Цитиранията в реферирани и индексирани издания са на статии за ефекта на релационното примамване (relational luring effect), за релационния и структурния прайминг, влиянието на тревожността върху правенето на аналогии и кодирането на релации и аналозиите между повърхностно различни, но релационно подобни структури.

Кандидатката има краткосрочна и дългосрочна изследователска програма. Участвала е и участва както в изследователски, така и в научно-приложни международни проекти. Изследователските са в областта на правенето на аналогии, а научно-приложните – в сферата на образованието (изследване на мотивацията на участниците в обучителни програми) и в

социалната сфера (създаване на модел за развитие на ромската общност в областен български град). По въпросните проекти са привлечени външни средства и студенти в НБУ.

Учебната и преподавателска дейност на кандидатката включва – наред с преподаването в рамките на НБУ –3 публични лекции, както и доклади на международни и български научни конференции по когнитивна наука и психология. Участвала е в създаването и внедряването на университетски курсове в различни учебни програми на български и английски език в областите на когнитивната психология, изследователските методи и социалната психология.

Средната удовлетвореност на студентите от нейните курсове е над 4.00 при максимална оценка 5.00. В работата си с платформата MOODLE тя постоянно е изпълнявала и надхвърляла изискванията за публикуване на учебни материали, вкл. презентации на Powerpoint, текстови файлове с обобщения, задачи и казуси за упражнение. Показателно за активната ѝ работа със студентите е обстоятелството, че повече от половината ѝ публикации са в съавторство с нейни дипломанти.

В продължение на 3 години е била програмен консултант на Департамента по когнитивна наука и психология, в продължение на 9 години е ръководила Лабораторията по експериментална психология на НБУ. В седем поредни години е организираща Зимната школа по когнитивна наука към Департамента по когнитивна наука и психология. От 2012 е координатор на програмата Еразъм+ към Департамента; през този период интересът на чуждестранни студенти от партниращите на НБУ университети към програмите по психология и когнитивна наука на английски език непрекъснато нараства.

Посочените факти показват, че Пенка Христова е много активна в изпълнението на професионалните си задължения като учен и преподавател, работи с отдаденост и креативност, посветена е както на студентите и университета, така и на научната си дейност. Постигнатите резултати са впечатляващи и са свидетелство за компетентност, позволяваща стойностно участие в международния научен обмен. Познавам кандидатката лично повече от десет години – двамата работим в един и същи департамент – и моите впечатления са, че тя притежава всички качества, необходими за успешна академична кариера. Уверен съм, че е способна да направи сериозен принос към по-нататъшното развитие на Департамента по когнитивна наука и психология на НБУ.

На основата на гореизложеното препоръчвам главен асистент д-р Пенка Христова за да бъде допусната до избор от Академичния съвет за доцент в научно направление „Психология“.